

Rektors tale

Doktorpromosjon

Rektor Gunnar Bovims tale

Doktorpromosjon 10. mars 2017,
Aulaen i Hovedbygningen, NTNU

Kjære nye doktorer og æresdoktorer, kjære gjester, kjære kolleger og venner.

Gratulerer med dagen! I dag feirer vi at 181 nye doktorer er kreert ved NTNU.

Straks vil dere motta doktordiplomet som et håndfast bevis på det dere har oppnådd. Det er ingen snarveier til en doktorgrad. Det handler om ambisjoner, det handler om hardt arbeid, det handler om å ha et mål og om aldri å slippe det målet av syne.

Som det ble skrevet i stein allerede i 1910; hvis dere ser over inngangen til biblioteket: *Per aspera ad astra* – gjennom motgang til stjernene.

Det handler også om å etterstrebe kvalitet.

Kvalitet er avgjørende viktig i all forskning, uansett om det dreier seg om grunnforskning eller anvendt forskning, uansett område og uansett hvem som utfører forskningen. Kravet til kvalitet må og skal være ufravikelig.

Regjeringen har nylig gjennomført en områdegjennomgang av Forskningsrådet. Ekspertutvalget som har gjennomført arbeidet, slår fast at høy vitenskapelig kvalitet er det viktigste fundamentet for at forskningen blir relevant for politikk, næringsliv og forskning.

Den foreslår flere tiltak for å styrke kvaliteten. Fra vårt ståsted er det positivt med forslag om økt bruk av senterordninger, flere langsiktige prosjekter i verdensklasse og ikke minst en satsing på unge talenter. Det siste har vi god erfaring med gjennom stjerneprogrammet.

Den langsiktige grunnforskningen som er drevet, ikke først og fremst av nytte, men av nysgjerrighet, er bærebjelken i kunnskapsutviklingen. Vi vet at mye av den forskningen som i dag er grunnlaget for anvendelse og kommersialisering, bygger på grunnforskning som startet for flere tiår siden.

Samtidig er det slik at verden rundt oss har noen konkrete behov. De store samfunnsutfordringene er gjerne både sammensatte og tverrfaglige. Dette møter vi ved å legge ekstra stor innsats på noen viktige områder, gjennom våre tematiske satsinger på hav, helse, energi og bærekraft.

Med vår profil, har NTNU et særlig ansvar for å hjelpe samfunnet med omstillingen fra en økonomi og samfunnsutvikling som i stor grad er petroleumsbasert, til et mer bærekraftig samfunn – det vi gjerne kaller det grønne skiftet.

Forrige uke var jeg i Kina. For meg var besøket en sterk påminner om det akutte behovet for nye og bedre energiløsninger. Det er viktig at vi samarbeider for å finne de løsningene, for å møte de globale klimautfordringene.

Vi har et særskilt ansvar for å bidra til at våre barnebarn og deres barn, vokser opp på en klode som er levelig for alle. Med et klima som ikke truer verdens matforsyning. Med et rikt biologisk mangfold. Med årstider, der snøen om vinteren kommer fra skyene, ikke fra snøkanonene.

Det krever både en næringsutvikling og et forbruksmønster som er bærekraftig. Det utfordrer oss som forskningsinstitusjon, som utdanningsinstitusjon og som enkeltindivider. Det handler også om verdier.

Noen gjør en forskjell.

Isabel Richter er ph.d.-stipendiat ved Institutt for psykologi, og forsker på forbrukeratferd. Hun har veiledet Ekspertes i Team i tema plast. Sammen har de skapt fem konkrete ideer for å begrense plastforbruket vårt.

Tidligere i denne uken arrangerte NTNU sammen med Statoil, symposiet Energy Transition – Strategies for a sustainable energy future. Teknologer, samfunnsvitere og humanister møttes for å diskutere hvordan vi best kan legge til rette for å realisere målene i Paris-avtalen.

Vi trenger enda flere Isabel-er. Vi trenger enda flere møteplasser som Energy Transition. Vi trenger mer handling, som bygger på fremragende forskning.

Og vi trenger forskere – humanister, samfunnsvitere, naturvitere, medisinere og teknologer – som forstår den viktige sammenhengen mellom kunnskapsutvikling og samfunnsutvikling.

Jeg vil sitere NTNUs styreleder Svein Richard Brandtzæg, administrerende direktør i en av Norges største industri- og teknologibedrifter, Hydro: *Teknologien er i seg selv verdinøytral. Men den skal inn i en verden som ikke er det.* For egen del vil jeg si at det også gjelder forskning generelt: Den er i seg selv verdinøytral, men skal inn i et samfunn som ikke er det.

Den kunnskapen dere har tilegnet dere og bragt videre ut i samfunnet, kan gjøre en forskjell. Dere forvalter på mange måter den kunnskapen som vil avgjøre hvordan morgendagens samfunn ser ut.

Doktorgraden vil gi mer autoritet til de synspunktene dere formidler. Forvalt den autoriteten med klokskap.

Og framfor alt; sørg for at det skjer i tråd med vår visjon: Kunnskap for en bedre verden.